

Nemzeti
Köszolgálati Egyetem
Vezető-és Továbbképzési Intézet

CZÉKMANN ZSOLT, NYITRAI PÉTER, KÁRPÁTI ORSOLYA

Adatbázisok és nyilvántartások, szakrendszerek a közigazgatásban

Budapest, 2014

A tananyag az ÁROP-2.2.19-2013-2013-0001 Elektronikus képzési és távoktatási anyagok készítése című projekt keretében készült el.

Szerző:

© Czékmann Zsolt, Nyitrai Péter, Kárpáti Orsolya 2014

Kiadja:

© NKE, 2014

Felelős kiadó:

Patyi András
rektor

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

1. A nyilvántartások szerepe az állami tevékenységben	4
2. A nyilvántartások kialakulása és fejlődése.....	5
3. A nyilvántartások osztályozása	7
4. Elvárások, követelmények a nyilvántartásokkal szemben	9
5. A magyar nyilvántartási rendszer jogi szabályozásának ismérvei.....	10
6. Az anyakönyvről.....	11
6.1. Az anyakönyvi nyilvántartás jellemzői	11
6.2. Az anyakönyvi nyilvántartás objektuma	11
6.3. Az anyakönyvi nyilvántartás vezetése	11
6.4. Az anyakönyvi nyilvántartás jogi hatása és hitelessége	11
6.5. Adatrögzítés módja az anyakönyvi nyilvántartásban	12
6.6. Az anyakönyvi nyilvántartás adattartalmához való hozzáférés	12
6.7. Az anyakönyvi nyilvántartás jövője.....	12
7. Egyes állami nyilvántartások és regiszterek	15
7.1. A nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások	15
7.2. Speciális nyilvántartások.....	18

1. A nyilvántartások szerepe az állami tevékenységben

Az államhatalmi szervek működése elképzelhetetlen lenne az állami tevékenység alapjául szolgáló nyilvántartások, regiszterek, adatbázisok nélkül. Sajátos tevékenységéhez igazodóan számos nyilvántartással kell rendelkeznie a törvényhozó szervnek, hiszen például az Országgyűlés majdani döntéseinek alapját képező, a törvényjavaslatokhoz és határozati javaslatokhoz kapcsolódó módosító indítványok pontos nyilvántartásának hiányában áttekinthetetlen lenne és káoszhoz vezethetne a jogalkotó tevékenység. Ugyanez mondható el az igazságszolgáltatási szervekről is. Könnyen áttekinthető, lehetőleg naprakész, megbízható és pontos adatbázisok nélkül a bíróságok képtelenek lennének jogszerűen ellátni az állam büntetőjogi igényének érvényesítésére és a jogviták eldöntésére irányuló feladataikat, végső soron pedig akár el is lehetetlenülne tevékenységük.

Nincs ez másként a harmadik hatalmi ággal, a végrehajtó hatalommal sem. Általános elvárás a közigazgatással szemben, hogy folyamatosan alkalmazkodjék a társadalmi és gazdasági körülményekhez, s eközben hatékonyan, precízen és lehetőleg költségkímélő módon lássa el a feladatát. Az egész társadalmat átfogó közigazgatás működése elképzelhetetlen lenne az élet szinte minden területére kiterjedő, az igazgatási tevékenységhez alapul szolgáló kimutatások, nyilvántartások, adatbázisok nélkül. Nagy biztonsággal jelenthetjük ki, hogy nem létezik olyan közigazgatási szerv, amely képes volna ellátni tevékenységét és megfelelni társadalmi rendeltetésének a különböző nyilvántartások nélkül.

Az egyes közigazgatási szervek természetesen eltérő módon alkalmazzák a különféle nyilvántartásokat. Az adatbázisok szerepét és jelentőségét alapvetően az adott szerv hierarchiában elfoglalt helye és az általa végzett tevékenység jellege határozza meg. Ebből következően nyilvánvalóan jelentős különbségek vannak például a gépjárművek központi nyilvántartását vezető szerv adatbázisa és egy települési önkormányzatnak a községben található ebekről vezetett nyilvántartása között. Mindkettőben közös azonban az, hogy a nyilvántartás létrehozatalának és működtetésének a célja az igazgatási tevékenység segítése, a döntéshozók megfelelő információkkal történő ellátása. A fentebb említett tényezőknél túl az a körülmény is jelentős hatással van egy állam nyilvántartási rendszerére, hogy az adott időszakban milyen mértékű az állami szerepvállalás a társadalom életében, azaz hogy az adott állam milyen mélységben avatkozik bele a társadalmi folyamatokba, illetve az állampolgárainak az életébe.

A három alapvető hatalmi ághoz szorosan nem tartozó állami szervek munkája is megköveteli a különféle nyilvántartások vezetését. Így például az Alkotmánybíróságnál is pontos nyilvántartást kell vezetni a beérkezett indítványokról és a döntésekről.

Összefoglalásként megállapíthatjuk, hogy a modern államokban az államszervek információigénye olyan mértékű, hogy egy állam működése már nem képzelhető el a különböző nyilvántartások, adatbázisok, szakrendszerek által szolgáltatott információk nélkül. A különféle infokommunikációs eszközök segítségével nélkül az államok rövid időn belül működésképtelenné válnának. Az állami nyilvántartások fogalmát a legáltalánosabb értelemben akként határozhatjuk meg, hogy ilyennek tekintjük a személyekkel és javakkal kapcsolatos adatoknak meghatározott szempontok alapján, állami szervek által történő összegyűjtését és rögzítését.

2. A nyilvántartások kialakulása és fejlődése

Már a korai államok sem tudták nélkülözni az adott kor színvonalán álló kimutatásokat és nyilvántartásokat. A korabeli nyilvántartások elsősorban a népesség számára és a különböző anyagi javakra vonatkoztak, hiszen a népesség összetételére vonatkozó információk nélkül nehezen lehetett volna a katonaság utánpótlását, továbbá a nagy építkezésekhez a kellő számú munkáskezet biztosítani, vagy például az adókat kivetni és beszedésüket nyomon követni. Az írásbeliség és a pénz elterjedése előtt az adók beszedése és a közmunkák nyilvántartása az egyes államokban különböző módokon valósult meg. Az adó lerovásának általános formája volt a természetben történő teljesítés, a nyilvántartás pedig például számlálókövek, rovásbot vagy csomózott zsinég segítségével történt. Az első esetben meghatározott alakú és színű kövek testesítettek meg egy-egy adótárgyat illetve annak meghatározott mennyiségét (pl. egy sűrű gömbölyű kavics jelentett egy juhot), a rovásbotokon a meghatározott bevágások és jelölések, a zsinegen pedig a csomók igazolták a teljesítés tényét vagy annak elmaradását. Az írásbeliség elterjedésével az adatokat – a helytől függően – már nyers agyagtablákra, fára, kőlapokra, állati bőrből készült pergamenre, selyemre, bambuszra vagy papirusztekercsekre írták. Pontos feljegyzéseket és nyilvántartásokat vezettek például az ókori Egyiptomban az uralkodókról, a Nílus évenkénti áradásának mértékéről és az elvégzett közmunkáról. Az anyagi javak mellett a népességre vonatkozóan is készültek nyilvántartások az ókori államokban, de ezek az összeírások többnyire „ad hoc” jellegűek voltak, és nem is terjedtek ki a teljes lakosságra, hanem általában csak a felnőttekre (különösen a férfiakra), emellett időben is rendkívül elhúzódtak. Az első olyan felmérést, amely a népességre vonatkozott, az időszámításunk előtti III. évezredben Kínában tartották. Az ókori államok közül a Római Birodalomban volt talán a legfejlettebb az állami nyilvántartások rendszere. Minden ötödik évben tartottak cenzust (a provinciák területét kivéve), ezek során a szabad polgárokat vették számba, és a státuszon túl rögzítették az érintett személyek ingatlan és ingó vagyontárgyaira vonatkozó adatokat is. Augustus uralkodásának idején épült ki egy olyan hivatali hálózat, amely a kiállított okiratokkal (római magisztrátus előtt tett hivatalos nyilatkozattal) lehetővé tette a gyermekek létének és származásának hivatalosan is elfogadható bizonyítását.

A Római Birodalom bukását követően hosszú évszázadokon át nem volt központi, személyekre és javakra is kiterjedő adatgyűjtés Európában. Angliában a XI. században Hódító Vilmos rendelt el a népességre és az anyagi javakra is kiterjedő összeírást. Ettől az időponttól kezdve az európai államok többségében egyre gyakrabban került sor a népesség és/vagy az anyagi javak központi számbavételére. Ezeknek az adatgyűjtéseknek – és az ezek alapján létrehozandó nyilvántartásoknak – kifejezetten az volt a célja és rendeltetése, hogy az uralkodóknak minél pontosabb információi legyenek az államterületen élő népességről, annak nemek és életkor szerinti megoszlásáról, az ingatlanbirtokokról és az egyéb anyagi javakról. Pontos és megbízható nyilvántartások birtokában a központi hatalom minden államban nagyobb bevételhez jutott, hiszen nagyobb hatékonysággal tudta beszedni az adókat. Magyarországon is ebben az időszakban jöttek létre az első állami nyilvántartások, amelyek tárgyai az uralkodói bevételek és az ingatlanbirtokok voltak. A termőföldek akkoriban a hatalom alapját jelentették, ezért fontos érdek fűződött ahhoz, hogy az egyes birtoktestek határai minél pontosabban legyenek megjelölve, és vita esetén lehetőleg okirati bizonyíték is rendelkezésre álljon. Hazánkban még az Árpád-házi királyok idején kezdték meg a működésüket az ún. „hiteles helyek”, amelyek feladata az egyes birtokadóknak vonatkozó, és a tulajdonjog keletkezését bizonyító okiratok kiállítása és kezelése volt.

Az újkori államok személyekre vonatkozó nyilvántartásainak az alapját a katolikus egyház teremtette meg. A XVI. században a tridenti zsinaton született döntés arról, hogy a plébániákon a keresztelesekről és a házasságkötésekről anyakönyvet kell vezetni (nem sokkal később egy pápai rendelet intézkedett a halálesetek anyakönyvezéséről is). Ezeknek a nyilvántartásoknak a segítségével jól nyomon követhetőek voltak a rokonsági kapcsolatok, amelyek egy bizonyos fokon belül a kánonjog szerint házassági akadályt is jelentettek. Az állami nyilvántartások körének bővülése és használatuk mindennaposává válása a felvilágosult abszolutista uralkodók idején következett be. Mária Terézia rendeletére vették nyilvántartásba például a praktizáló orvosokat, II. József pedig elrendelte az első, az ország egész területére kiterjedő kataszteri felmérést, megeremtvé ezzel az ingatlanok állami nyilvántartásának alapját.

A XIX. században a haladó államokban egyre bővült az állami nyilvántartások köre, hiszen az állami beavatkozás mértékének növekedésével arányosan nőtt azoknak az adatbázisoknak a száma, amelyekre az állami szerveknek szükségük volt a feladataik ellátásához. Ebben a században került sor például hazánkban az állami anyakönyvezés bevezetésére, és ekkortól lett a kataszteri térkép és a telekkönyv az ingatlanforgalom alapja. A XX. században már elképzelhetetlen volt az állami tevékenység olyan adatbázisok nélkül, amelyek lehetőleg minél pontosabban tartalmazzák az állam területén élő népességre és egyéb objektumokra vonatkozó részletes információkat. Az állami nyilvántartások alkalmazásában jelentős változást hozott a számítástechnika fejlődése, és azt gyökeresen át is alakította. Jelentősen bővült a nyilvántartott adatok köre, a korszerű számítástechnikai eszközök kiküszöbölték a papíralapú (kartotékos és lajstromos) nyilvántartások hibáit, és a tárolt információk összekapcsolásának lehetőségével új távlatokat nyitottak meg. Ezek a lehetőségek egyben veszélyt is jelentenek a privát szférára, ezért az állampolgárok részéről felerősödött az a jogos igény, amely adatvédelmi szempontból állami garanciákat vár el.

Önellenőrző kérdések

1. Mi határozza meg az adatbázis szerepét egy közigazgatási szerv esetében?

.....

2. Határozza meg röviden az állami nyilvántartás általános fogalmát!

.....
.....
.....

3. Milyen adatok nyilvántartására irányultak a korai államok adatbázisai?

.....

4. A korai államokban milyen eszközökkel rögzítették az információkat?

.....

3. A nyilvántartások osztályozása

A nyilvántartások osztályozását különböző ismérvek alapján, különböző szempontok szerint vizsgálva végezhetjük el. Tárgyi oldalról vizsgálva a nyilvántartásokat, annak alapján tehetünk különbséget, hogy mi a nyilvántartás objektuma, azaz a nyilvántartás mire vonatkozóan tartalmaz adatot. Ennek alapján megkülönböztethetjük a személyekre, a szervezetekre, az ingó és ingatlan dolgokra, a szellemi alkotásokra, az immateriális javakra, valamint az egyéb dolgokra vonatkozó nyilvántartásokat. A személyekre vonatkozó nyilvántartások alapját a magánszemélyek jelentik. A teljességre való törekvés igénye nélkül ide sorolhatjuk a polgárok lakcímének a nyilvántartását, a menekültek és a menedékesek nyilvántartását, a közszolgálati tisztviselők munkaügyi nyilvántartását, a bűnügyi nyilvántartást stb. A szervezetekre vonatkozó nyilvántartások körébe soroljuk egyebek mellett a bíróságokon a civil szervezetekről (egyesületek, alapítványok stb.) vezetett nyilvántartást, valamint a gazdasági társaságokról vezetett cégnyilvántartást. Az ingó és ingatlan dolgokra vonatkozó nyilvántartások körébe tartozik például a magánszemélyek tulajdonában lévő lőfegyverekről vezetett nyilvántartás, illetve az ingatlan-nyilvántartás. A szellemi alkotásokkal kapcsolatos nyilvántartásokhoz tartoznak például az egyes lajstromozott iparjogvédelmi és szabadalmi adatbázisok. Az immateriális javakra vonatkozó nyilvántartások körébe tartoznak egyebek mellett a jogszabályokról vezetett nyilvántartások.

Az *alanyi oldalról* történő megközelítés szerint annak alapján teszünk különbséget, hogy milyen szervezet vagy személy vezeti a nyilvántartást. Ennek alapján megkülönböztetjük az államszervek (például közigazgatási szervek, bíróságok), egyéb állami szervek, az önkormányzatok, a civil szervezetek, a gazdálkodó szervek, az egyházak és a magánszemélyek által működtetett adatbázisokat. A nyilvántartások vezetésére vonatkozó kötelezettséget általában magas szintű jogszabályok írják elő, de léteznek olyan nyilvántartások is, amelyek a létesítő szerv vagy személy szabad döntésén alapulnak. Ezek általában arra szolgálnak, hogy megkönnyítsék az elvégzendő feladatokat.

A *jogi hatásuk alapján* a nyilvántartások konstitutív vagy deklaratív hatályúak lehetnek. A konstitutív hatály alatt azt értjük, hogy valamilyen jog keletkezése, módosulása vagy megszűnése a nyilvántartásba történő bejegyzéssel következik be. Ilyen hatásról beszélhetünk például a tulajdonjognak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésénél. A közvélekedéssel ellentétben ugyanis egy ingatlan tulajdonosává azzal válik valaki, hogy tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzik, a bejegyzés alapjául szolgáló adásvételi szerződés aláírása önmagában még nem keletkeztet tulajdonjogot az ingatlanon. A deklaratív hatályú nyilvántartások ezzel szemben nem keletkeztetik a jogot, hanem csupán tanúsítják, kinyilvánítják egy jog keletkezését. Erre példa lehet az anyakönyvbe történő bejegyzés, amikor a házasságkötésnél a felek között a két egyező nyilatkozat már önmagában létrehozza a házasságot, az anyakönyvbe történő bejegyzéstől függetlenül.

A *hitelesség foka szerint* annak alapján csoportosítjuk a nyilvántartásokat, hogy az azokban szereplő adatok milyen mértékben tekinthetők hitelesnek. Ennek alapján beszélhetünk közhitelű és ilyenek nem minősülő nyilvántartásokról. A közhitelű nyilvántartások vezetését – jelentőségüknél fogva – minden esetben jogszabály írja elő. Közhitelességük azt jelenti, hogy az ilyen nyilvántartásokban szereplő adatok valódiságát ellenkező bizonyításig mindenki köteles elfogadni. A közhitelűnek nem tekinthető nyilvántartások adattartalmához ilyen vélelem nem kapcsolódik, annak ellenére, hogy az ilyen nyilvántartások vezetését is általában jogszabály rendeli el. Abban a kérdésben, hogy egy nyilvántartás adattartalmát közhitelesnek kell-e tekinteni vagy sem, általában a nyilvántartás vezetését előíró jogszabály rendelkezik.

Az *adatrögzítés módja alapján* megkülönböztethetjük a papír alapú (hagyományos) és az elektronikus (számítástechnikai eszközök segítségével készült) nyilvántartásokat. A papír alapú nyilvántartások esetében két rögzítési rendszer alakult ki: a lajstromos és a kartotékos rendszer. A lajstromos rögzítési rendszer lényege az, hogy az ilyen nyilvántartás általában könyv formátumú, és abba az adatokat időrendben, helykihagyás nélkül, szorosan egymást követve jegyzik be. Kétségtelen előnye az ilyen módszernek a megbízhatósága, mivel utólagosan már nincs arra mód, hogy valamilyen adat bekerüljön a nyilvántartásba, hiszen szabályszerű vezetés esetén már minden sor foglalt. Hátránya viszont ennek a módszernek az, hogy a kronológiai csoportosításon kívül minden más ismérvi szerinti rendszerezés csak jelentős munkaráfordítással végezhető el. A kartotékos rendszerben a rögzítésre kerülő adatokat egy-egy külön lapra viszik fel, ily módon a kartonok tetszés szerinti ismérvek alapján csoportosíthatók. Kétségtelen hátránya viszont ennek a módszernek az, hogy megbízhatatlan, mivel az adatokat tartalmazó kartotékok könnyen kicserélhetők, ezért az ilyen adatbázisok tartalma könnyen manipulálható. A számítástechnikai eszközökkel készített nyilvántartások napjainkban már annyira elterjedtek, hogy már az olyan területeken is felváltják a papír alapú nyilvántartást, mint például az anyakönyvek. Mivel a számítógépeken – némi túlzással – korlátlan mennyiségben tárolhatók az adatok, és azok tetszőleges szempontok szerint gyorsan lekérdezhetőek, ez a rögzítési módszer hamarosan teljesen ki fogja szorítani a papír alapú nyilvántartást.

Osztályozhatjuk a nyilvántartásokat oly módon is, hogy azok *hatósági nyilvántartásnak minősülnek-e avagy sem*. A hatósági nyilvántartássá akkor válik egy adatbázis, ha jogszabály minősíti ilyenek. Az ilyen nyilvántartások vezetését általában magas szintű jogszabályok írják elő, pontosan meghatározva a nyilvántartandó adatok körét is. Ez nem je-

lenti azt, hogy amelyik nyilvántartás vezetését jogszabály rendeli el, az mind hatóságának minősül, mert számos olyan adatbázist működtetnek a közigazgatási szervek, amelyek nem feltétlenül kapcsolódnak a hatósági tevékenységhez.

Különbséget tehetünk a nyilvántartások között oly módon is, hogy azokat *alapnyilvántartásnak* illetve *szaknyilvántartásnak* tekintjük. Alapnyilvántartásnak általában azokat az adatbázisokat nevezzük, amelyeknek az adattartalma a társadalom minden egyes tagjára kiterjed. Ezeknek az adattartalma egyáltalán nem, vagy csak ritkán változik (például a születési idő és a hely, illetve a név). Ilyen alapnyilvántartásnak tekintjük például a személy- és lakcímnnyilvántartást. A szaknyilvántartások ezzel szemben csak egy szűk szakterületen használatosak, adattartalmuk szorosan kapcsolódik a nyilvántartást vezető szerv tevékenységéhez, és a nyilvántartott adatok köre sem olyan széles körű, mint az alapnyilvántartások esetében.

Végezetül osztályozhatjuk a nyilvántartásokat annak függvényében is, hogy az *adattartalomhoz való hozzáférés* lehetősége milyen fokban biztosított. Bizonyos adatbázisok tartalmához – jogos érdekének igazolását követően – bárki hozzáférhet (egy ingatlan tulajdoni lapjának másolatát bárki kikérheti) ezeket szokás nyílt nyilvántartásoknak is nevezni, míg más adatbázisok tartalmához való hozzáférést jogszabályok korlátozzák (a bűnügyi nyilvántartás adataihoz való hozzáférés erősen korlátozott) ezeket szokás zárt nyilvántartásoknak is nevezni.

4. Elvárások, követelmények a nyilvántartásokkal szemben

A nyilvántartásokkal szemben egyrészt általános, másrészt garanciális jellegű elvárások, követelmények fogalmazhatók meg. Általános elvárásoknak azokat a követelményeket tekintjük, amelyeknek minden korban és minden államban meg kell (ett) felelniük a nyilvántartásoknak. Ilyennek tekinthető a megbízhatóság, az egyszerű kezelhetőség, az olcsóság, a teljes körűség, valamint a többszörös nyilvántartás elkerülése. A megbízhatóság minden korban alapvető elvárás egy nyilvántartással szemben, hiszen az adattartalma az állami tervező tevékenység alapját jelenti. Nem valószínű adatok szolgáltatása esetén már a döntések előkészítése során eleve kudarca lenne ítélve a kormányzati szándék. Az egyszerű kezelhetőség és a könnyű átláthatóság alapkövetelmény mind a hagyományos, mind az elektronikus adatbázisokkal szemben. Ugyanez mondható el a költséghatékonyságról is. A teljes körűségre törekvés igénye azt az elvárást fogalmazza meg, hogy az adatbázisnak lehetőleg hiánytalanul ki kell terjednie minden nyilvántartandó objektumra (e célkitűzés megvalósítására az elektronikus adatbázisok sokkal alkalmasabbak, hiszen megfelelő program esetén a gép egyszerűen nem enged továbblépni, amíg nincs minden adat maradéktalanul rögzítve). Az adatok többszörös nyilvántartásának elkerülésére irányuló elvárás összefüggésben van az adatbázisok számának növekedésével. A gyakorlatban nehezen kerülhető el az, hogy az egyes adatbázisok az objektumok természetes beazonosítására alkalmas információkon kívül ne tartalmazzanak fölösleges, már máshol is tárolt adatokat.

Az adatbázisokkal szembeni garanciális elvárások igénye szoros összefüggésben van a személyiségi jogok védelmének előtérbe kerülésével. Ezeknek az elvárásoknak a megfogalmazása arra vezethető vissza, hogy részben a korszerű nyilvántartások technikai hátterét jelentő számítástechnikai eszközök hihetetlen mértékű fejlődésének, részben pedig az állami szerepvállalás mértéke bővülésének köszönhetően rendkívüli módon megnőtt azoknak az adatoknak a köre, amelyek az állami szervek nyilvántartásában szerepelnek. Garanciális elvárásnak tekinthető a jogszerűség, a célhoz kötöttség, az illetéktelen hozzáférés kizárása és az adatbázisok összekapcsolhatóságának korlátozása. A jogszerűség követelménye alatt azt kell érteni, hogy csak olyan állami nyilvántartást lehessen kötelezően létrehozni, amelynek a vezetését – lehetőleg magas szintű – jogszabály rendelte el. Ebben az elvárásban az az állampolgári igény fogalmazódik meg, hogy az állam csakis olyan adatokra vonatkozóan hozhasson létre adatbázist, amelyek az állam működéséhez elengedhetetlenül szükségesek. Kapcsolódik ehhez az elváráshoz a célhoz kötöttség követelménye is, amely azt jelenti, hogy adatok csakis előre meghatározott cél érdekében legyenek rögzíthetők, ún. „készletre” történő gyűjtés és rögzítés (egy későbbi felhasználás reményében) ne legyen megengedett. Az illetéktelen hozzáférés megakadályozására irányuló igény elsősorban az elektronikus adatbázisokkal szemben fogalmazódik meg, mivel ezek egészen más módon sérülékenyek, mint a papír alapúak. Az adatbázisok összekapcsolhatóságának a tilalma arra a jogos félelemre vezethető vissza, hogy a különböző nyilvántartások adattartalmának összekapcsolásával olyan fokú profilalkotásra lenne lehetőség, amellyel minden ember élete nyitott könyvvé válna, abszolút módon kiszolgáltatottá és védtelenné ezzel a polgárokat.

A modern nyilvántartásokkal szemben fogalmazódott meg még egy elvárás, az interoperabilitás követelménye, amely szoros összefüggésben van az államok közötti elektronikus alapú információáramlás mennyiségi növekedésével. Ez a jelenség ugyanis felvetette az eltérő rendszerek alkalmazásából eredő hátrányok kiküszöbölésének szükségességét, mivel a különböző technológiai megoldásokon és elveken alapuló adatbázisok nem voltak képesek egymással problémamentesen kommunikálni. Ahhoz, hogy például az EU tagállamai közötti információcserében megvalósulhasson az egyes adatbázisok közötti párbeszéd, először az adott államon belüli nyilvántartási rendszerek közötti kommunikációt kell zavartalaná tenni, ami szintén nem csekély feladat.

5. A magyar nyilvántartási rendszer jogi szabályozásának ismérvei

A hatályos magyar szabályozásban eddig nem került sor a szakterületre vonatkozó kódex-jellegű törvény megalkotására, noha kívánatos lenne a nyilvántartásokra vonatkozó általános szabályok törvényben történő rögzítése (jelen fejezet megírásakor folynak az állami és önkormányzati nyilvántartások együttműködésének szabályairól szóló törvény előkészületi munkálatai). Az állami működéshez szükséges nyilvántartásokra vonatkozó szabályokat általában törvényben, ritkábban kormányrendeletben állapította meg a jogalkotó. Ezek a jogszabályok magukon hordozzák a megalkotásuk idején uralkodó jogfilozófiai jegyeket és jogtechnikai jellemzőket, ám ezeknek nincs negatív hatása az alkalmazhatóságra. A különböző nyilvántartásokra vonatkozó jogszabályok tartalmazzák az alapfogalmakat, a hatásköri és illetékességi szabályokat, a nyilvántartási szervre vonatkozó előírásokat, pontosan megnevezik az adatok forrásait, részletezik az adatbázishoz való hozzáférési szabályokat és az adatvédelemre vonatkozó előírásokat.

Nehéz feladattal kell szembenéznie a mindenkori jogalkotónak, amikor az állami nyilvántartásokkal kapcsolatos jogszabályok tartalmát kívánja meghatározni. Ugyanis egyidejűleg van jelen a funkciók ellátásához az állam egyre növekvő információigénye (amit csak a nyilvántartott adatok körének szélesítésével lehet megvalósítani), valamint a polgárok részéről az elvárás, hogy az állam az adatfeldolgozást szigorú biztonsági előírások betartásával végezze, és tartsa tiszteletben a privát szféra védelmét. Fontos mérföldkő volt a hazai jogalkotásban a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások védelméről szóló törvény (a 2010. évi CLVII. törvény) megalkotása. A törvény célkitűzése, hogy fokozza az elektronikus adatbázisok biztonságát, visszaállítva ezzel a polgároknak az államba vetett bizalmát. Ennek érdekében a törvény meghatározza a nemzeti adatvagyon fogalmát, és elvi lehetőséget biztosít az adatfeldolgozásban részt vevő szervek és személyek körének biztonsági célú korlátozására illetőleg kizárására. Érdekes, hogy ezekkel a szabályokkal megnyílik a lehetőség arra, hogy a jövőben az állami működéshez szükséges adatok, információk jelentős részét az államigazgatás szervezetrendszerén kívüli szervezetek és személyek kezeljék. A jogszabályokon túl egyéb módon is – például kormányhatározatok segítségével – gyakorol hatást az állam a nyilvántartások működtetésére.

Önellenőrző kérdések

1. Tárgyi oldalról vizsgálva hogyan különböztetjük meg a nyilvántartásokat?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Alanyi oldalról vizsgálva hogyan különböztetjük meg a nyilvántartásokat?

.....
.....
.....

3. Hatósági nyilvántartásnak mikor minősül egy adatbázis?

.....

4. Magyarországon melyik jogszabály rendelkezik a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások védelméről?

.....

6. Az anyakönyvről

Az anyakönyv olyan állami személyi alapnyilvántartás, amely az ellenkező bizonyításáig közhitelesen tanúsítja a benne feljegyzett anyakönyvi események adatait, valamint azok változását. Az anyakönyvek vezetése 1895. október 1-jétől állami feladat. Jelen nyilvántartás vezetése papír alapon, anyakönyvi eseményenként és területileg tagoltan zajlik.

Az anyakönyvezés ma hatályos szabályait az anyakönyvi kódex, vagyis az **1982. évi 17. tvr.** és a **6/2003 (III. 3.) BM rendelet** tartalmazza. 2014. július 1-jével hatályba lép a **2010. évi I. törvény**, mely gyökeresen megváltoztatja a jelenlegi anyakönyvezési eljárás menetét, illetve az anyakönyvi események nyilvántartásának módját.

6.1. Az anyakönyvi nyilvántartás jellemzői

A nyilvántartásokra vonatkozó osztályozási szempontokat (tárgyi oldal, alanyi oldal, jogi hatás, hitelesség foka, adattárolás módja, hatósági nyilvántartás–nem hatósági nyilvántartás, alapnyilvántartás–szaknyilvántartás, adattartalomhoz való hozzáférés lehetősége milyen fokban biztosított) alapul véve görcső alá vehető az anyakönyvi nyilvántartás valamennyi fontosabb jellemvonása, párhuzamba állítva az elektronikus anyakönyvre, valamint a papír alapú anyakönyvre vonatkozó rendelkezéseket.

6.2. Az anyakönyvi nyilvántartás objektuma

Az anyakönyvi nyilvántartás **objektuma** a magánszemély, akinek születésével, házasságkötésével, bejegyzett élettársi kapcsolatával, halálesetével kapcsolatos adatokat, valamint az azokban bekövetkezett változásokat tartalmazza az adott anyakönyv. Az anyakönyv, mint komplex információs rendszer a megszületett gyermek, annak szülője, a férj, a feleség, a bejegyzett élettárs és az elhalt személy adott bejegyzéshez kapcsolódó releváns adatainak az összessége.

Az elektronikus anyakönyvről beszélhetünk szűkebb és tágabb értelemben is. **Tágabb értelemben** az elektronikus anyakönyv alatt az egész anyakönyvi rendszer érthető, mely magában foglalja az elektronikus anyakönyvet, az apai elismerő nyilatkozatok nyilvántartását, az anyakönyvi és névváltoztatási okiratok nyilvántartását, a jogosultsági nyilvántartást és a papír alapú anyakönyvek nyilvántartását. Ebből a megközelítésből a **nyilvántartás tárgya** az anyakönyvezéssel érintett magánszemély mellett az anyakönyvi ügyekben eljáró személy is, továbbá azon szerv/személy, akinek saját eljárásában szüksége lehet az anyakönyvben megtalálható adatokra. A rendszerbe történő belépés, a benne rögzített és tárolt, jogszabályban meghatározott adatokhoz történő hozzáférés biztosítása érdekében fontos az utóbb említett szervek és személy nyilvántartásba vétele.

Szűkebb értelemben ezen jövőre felálló elektronikus információs rendszer mindössze a személyazonosság, az anyakönyvi események bekövetkezésének, az azok alapján létrejövő családi kapcsolatoknak, valamint a házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésének igazolása céljából az érintett személyazonosító adatait és az anyakönyvi eseményekhez kapcsolódó adatokat fogja határidő nélkül nyilvántartani.

6.3. Az anyakönyvi nyilvántartás vezetése

Alanyi oldalról tekintve, az anyakönyvet községben, városban, megyei jogú városban és fővárosi kerületben a települési önkormányzat polgármesteri hivatalának anyakönyvvezetője, valamint az anyakönyvi ügyekért felelős miniszter által rendeletben kijelölt szerv (hazai anyakönyvezést végző hatóság) vezeti. Anyakönyvvezetői feladatokat a jogszabályokban meghatározott képesítési feltételekkel rendelkező polgármester, jegyző, illetőleg az illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalának köztisztviselője láthat el.

Az elektronikus anyakönyvbe adatot a képesítési feltételekkel rendelkező polgármester, jegyző vagy a polgármesteri hivatal és a közös önkormányzati hivatal köztisztviselője; a hazai anyakönyvezést végző hatóság, a fővárosi és megyei kormányhivatal, névváltoztatási ügyben az anyakönyvi ügyekért felelős miniszter jegyezhet be.

6.4. Az anyakönyvi nyilvántartás jogi hatása és hitelessége

Mind a papír alapú anyakönyv, mind az elektronikus anyakönyv **deklaratív jogi hatállyal** rendelkezik, vagyis az adatbázisban nyilvántartásra kerülő eseményekből eredő jogok és kötelezettségek nem a nyilvántartásba történő bejegyzéssel, berögzítéssel, hanem már az esemény bekövetkezésével beállnak. Az anyakönyv csupán tanúsítja, kinyilvánítja egy jog vagy tény keletkezését. Erre példa lehet a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése, amely a felek egyező nyilatkozatával keletkezik, függetlenül az anyakönyvbe történő bejegyzéstől.

Az anyakönyv a legfontosabb személyi alapnyilvántartás, mely az adott ország polgáira vonatkozó lényeges személyazonosításra alkalmas adatoknak (pl.: születési hely, idő, születési név, házassági név, anyja neve) közvetlen, elsődleges és ebből kifolyólag **autentikus** forrása. Ennek megfelelően mind az 1982. évi 17. törvényerejű rendelet, mind a 2010. évi I. törvény deklarálja, hogy az anyakönyv hatósági nyilvántartás, amely - az ellenkező bizonyításáig - közhitelűen tanúsítja a benne feljegyzett adatokat, illetőleg azok változását.

6.5. Adatrögzítés módja az anyakönyvi nyilvántartásban

Az adatrögzítés szempontjából alapvető különbségek vannak a papír alapú anyakönyvezés és az elektronikus anyakönyvezés között. Az anyakönyvi eseményt követően az illetékességgel rendelkező anyakönyvvezető a megfelelő (születési, bejegyzett élettársi kapcsolatok, házassági, halotti) anyakönyvbe bejegyzi a releváns adatokat.

A papír alapú anyakönyv könyv formátumú, a lapjainak felépítését tekintve a rovatos szerkezet jellemzi. 1895. október 1-je és 1907. január 1-je között jegyzőkönyv mintájú anyakönyveket vezettek (1894. évi XXXIII. törvénycikk az állami anyakönyvekről). 1907. január 1-jével került bevezetésre a rovatos anyakönyv (1904. évi XXXVI. törvénycikk az állami anyakönyvekről szóló 1894: XXXIII. tc. módosításáról).

Az elektronikus anyakönyvben történő adatrögzítés gyökeresen eltér a hagyományos papír alapú anyakönyvezés hagyományaitól. Az adatok nyilvántartása nem anyakönyvi események alapján, hanem személyhez kötöten történik majd, így egyféle anyakönyv váltja fel a jelenlegi négyféle (születési, házassági, bejegyzett élettársi kapcsolati, halotti) anyakönyvet. Ezen procedúra kiterjed egyrészt a papír alapú anyakönyvbe bejegyzett anyakönyvi események rendszerbe történő felvitelére, valamint a 2014. július 1-je után bekövetkezett események rendszerben történő rögzítésére is. Az elektronikus anyakönyv határidő nélkül nyilvántartja az érintett személyazonosító adatait és az anyakönyvi eseményhez kapcsolódó adatait.

Az anyakönyv Magyarország egyik személyi alapnyilvántartása, melynek **adattartalma** nem, vagy csak nagyon ritkán változik. A papír alapú anyakönyvben az egyes adatok változásait az utólagos bejegyzések rovata tartalmazza (pl. névváltoztatás, személyi azonosító változása, külföldi, ismeretlen állampolgárság, hontalanság bejegyzése), illetve bizonyos esetekben az anyakönyvi eseményt újból kell anyakönyvezni (pl. születés újból való anyakönyvezése örökbe fogadás miatt). Az elektronikus információs rendszer esetében a jogalkotó teljesen új anyakönyvezési technikát alkotott meg, mely megfelel a modern kor elvárásainak. A 2010. évi I. törvény nem ismeri az utólagos bejegyzés, újbóli anyakönyvezés fogalmakat, ehelyett az adatok változásának rögzítéséről rendelkezik. Az elektronikus anyakönyv a törvényben meghatározott születéssel, házasságkötéssel, bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésével, halálesettel kapcsolatos adatok változását, valamint a személyazonosító adatok nyilvántartásában rögzítendő, a nyilvántartott személyazonosításra alkalmas adataiban bekövetkezett változásait tartalmazza.

6.6. Az anyakönyvi nyilvántartás adattartalmához való hozzáférés

Mivel az anyakönyv személyi alapnyilvántartás, **az adattartalmához való hozzáférés** lehetősége korlátozott, az anyakönyvbe bejegyezni és abból adatot szolgáltatni az anyakönyvvezető jogosult. Az anyakönyv alapján kiállítható közokirat az anyakönyvi kivonat, a másolat, az értesítés és a hatósági bizonyítvány. Az anyakönyvvezető az anyakönyvek teljes adattartalmának megismerésére anyakönyvi másolatot állít ki. Az ügyfél részére anyakönyvi kivonat, hatósági bizonyítvány adható ki. Az anyakönyvi nyilvántartásokba állami vagy önkormányzati szerv nevében eljáró személy a felhasználás céljának és jogalapjának igazolása mellett jogosult betekinteni.

Az új anyakönyvi eljárásról szóló törvény hatályba lépésével az anyakönyvből anyakönyvi kivonat és anyakönyvi hatósági bizonyítvány állítható ki az ügyfél részére.

Az elektronikus anyakönyvben, az apai elismerő nyilatkozatok nyilvántartásában, az okirat-nyilvántartásában, a jogosultsági nyilvántartásban nyilvántartott adatok, valamint az elektronikus anyakönyvi alapiratok tekintetében a jogosultnak közvetlen hozzáférés biztosítható, a jogosult számára kötelező vagy adatigénylés alapján adattovábbítást végezhető. Az anyakönyvből a kizárólag papír alapú anyakönyvben nyilvántartott adat, valamint az anyakönyvi alapiratok tekintetében az anyakönyvvezető vagy a hazai anyakönyvezést végző hatóság az arra jogosult részére engedélyezi a betekintést, az adatigénylés alapján pedig adattovábbítást végez.

6.7. Az anyakönyvi nyilvántartás jövője

Napjainkban fontos és valamennyi ország közigazgatásával kapcsolatban napirenden lévő feladat a közigazgatásban dolgozók munkájának egyszerűsítése, elektronikus eszközökkel való megkönnyítése. E célt szolgálja az előbbieken kifejtett anyakönyvi nyilvántartás elektronikus úton történő vezetése.

Ha az ügyfelek oldaláról vizsgáljuk meg a szolgáltató közigazgatás kérdését, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy mind az államnak, mind az ügyfélnek érdeke, hogy ügyeit akár a számítógép előtt ülve „egy kattintással, az éteren” keresztül elintézhesse. Az internetnek a társadalmi és gazdasági viszonyokat átalakító fejlődése elérte a közzsféra: az állam, a kormányzat, illetve az önkormányzatok világát is. Az internet segítségével a demokratikus intézményrendszer működési mechanizmusai hatékonyabbá, racionálisabbá válhatnak.

A technika rohamos fejlődése indokoltta teszi, hogy az 1895 óta működő állami anyakönyvezés rendjén a jogalkotó változtasson. Az elektronikus anyakönyv bevezetésének fő célja, hogy a papíralapú anyakönyvet egy elektronikus vezetett országos közhiteles nyilvántartás váltsa fel, melynek segítségével korszerű, hatékony és gyors adattovábbítást, adatszolgáltatást biztosítson az anyakönyvvezetők, valamint az anyakönyvi adatok igénylésére jogosult egyéb szervek és személyek számára. Az elektronikus nyilvántartás bevezetésével lehetővé válna az anyakönyvi eljárások elektronikus elindítása és nyomon követése, a megbízható, gyors információtovábbítás, egyes élethelyzetekhez kapcsolódó eljárások automatikus indítása, a tértől és időtől független ügyindítás, kérelembenyújtás. Az új rendszerben megvalósulna az anyakönyvi eljárások informatikailag támogatott elektronikus ügyintézés, létrejönne az anyakönyv korszerű, elektronikus nyilvántartása, és biztosított lenne a hatékony, on-line, nagyobb részben automatizált, magas színvonalú szolgáltató közigazgatás kiépítése.

Következtetésként levonható, hogy időszzerűvé vált a több mint 100 éve „változatlanul” működő papír alapú anyakönyvezés modernizálása.

Önellenőrző kérdések

1. Mikor vezették be Magyarországon az állami anyakönyvezést?

.....

2. Milyen szempontok szerint lehet osztályozni a nyilvántartásokat?

.....
.....
.....

3. Mit értünk elektronikus anyakönyv alatt tágabb értelemben?

.....
.....
.....

4. Mit értünk elektronikus anyakönyv alatt szűkebb értelemben?

.....
.....
.....
.....

5. Mely személyek láthatnak el anyakönyvvezetői feladatokat?

.....
.....
.....

6. Milyen jogi hatással bír az anyakönyv?

.....

7. Hogyan jegyezhető be az anyakönyvbe annak adattartalmának változása?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Milyen okiratokat lehet kiállítani az anyakönyvből az ügyfél részére?

.....

7. Egyes állami nyilvántartások és regiszterek

Az előző fejezetekben megismerhettük a nyilvántartások fogalmát, szerepét a közigazgatásban, felállítottuk azokat a kritériumokat, amelyeknek minimálisan meg kell felelniük, valamint részletesen foglalkoztunk az anyakönyvvel mint az állami nyilvántartások egyik képviselőjével. A továbbiakban egyes állami nyilvántartásokat ismertetünk röviden, képet formálva a közigazgatás eme eszközének sokféleségéről.

7.1. A nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások

A nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartásokról szóló 38/2011 (III. 22.) Korm. rendelet nevesíti a nemzeti vagyonról szóló törvény (2011. évi CXCVI. törvény) által a nemzeti vagyon körébe sorolt adatbázisokat. A nemzeti adatvagyon a közfeladatot ellátó szervek által kezelt közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok összessége, amit 23 adatbázis tartalmaz. E nyilvántartások kiemelt állami jelentősége indokolja fokozott védelmüket, ezzel is biztosítva a közigazgatás zavartalan működését. A jogalkotó minden nyilvántartás tekintetében rögzítette az adatfeldolgozásra jogosultak körét és az adatkezelés módját. A XXI. század elvárásainak megfelelően az elektronikus adatkezelés elsőbbséget élvez, ugyanakkor a realitásoknak megfelelően a teljes (hagyományos papír alapú és digitális technológiákat egyaránt alkalmazó) adatfeldolgozási kötelezettség az általános. Az adatfeldolgozó igénybevitelének biztosítását a nyilvántartások kiemelt jelentősége indokolja: a rendelet kötelező jelleggel előírja vagy az adatkezelésért felelős szerv döntése alapján lehetővé teszi adatfeldolgozó foglalkoztatását. Az adatfeldolgozó lehet államigazgatási szerv (pl. Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala) vagy kizárólag állami tulajdonú gazdasági társaság (pl. Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.). Az adatkezelő és adatfeldolgozó személyének elkülönülése főleg akkor indokolt, amikor az adatfeldolgozás feladata számottevő terhet jelent az adatkezelésért felelős szervre, veszélyeztetve ezzel feladatának ellátását, illetve nemzetgazdasági érdekből célszerű az adatkezelés és adatfeldolgozás szétválasztása.

A nyilvántartás megnevezése (adatkezelő megnevezése)	Adatfeldolgozó	Az adatfeldolgozó által végzett adatfeldolgozás köre	Az adatfeldolgozó igénybevitelének jellege
Foglalkoztatási és Szociális Adatbázis (Foglalkoztatási Hivatal, 169/2011. (VIII. 24.) Korm. rendelet alapján)	Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. http://www.nisz.hu/ szolgáltatás	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
Egységes szociális nyilvántartás (kidolgozás alatt)	államigazgatási szerv Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal koordinálásával az Új Széchenyi Terv keretén belül 2013. november-decemberében dolgozza ki.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
Földhasználati nyilvántartás (Járási Földhivatal, 356/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet)	Földmérési és Távérzékelési Intézet és földhivatalok http://www.foldhivatal.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=204&Itemid=1	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Az államhatár adatbázisa, az állami nagyméretarányú topográfiai térképi adatbázisok, az állami távérzékelési adatbázisok, a Földrajzinév-tár adatbázis	Földmérési és Távérzékelési Intézet http://www.fomi.hu/portal/index.php/kezdoldal	teljes adatfeldolgozás	kötelező

A nyilvántartás megnevezése (adatkezelő megnevezése)	Adatfeldolgozó	Az adatfeldolgozó által végzett adatfeldolgozás köre	Az adatfeldolgozó igénybevételeinek jellege
Az alapponthálózati pontok adatbázisa, az állami földmérési alaptérképi adatbázis, az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis, az archív analóg és digitális térképi adatok adatbázisai.	Földmérési és Távérzékelési Intézet és földhivatalok	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Ingatlan-nyilvántartás (Járási Földhivatal, 1997. évi CXLI. törvény)	Földmérési és Távérzékelési Intézet és földhivatalok http://www.foldhivatal.hu/content/view/81/117/	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Közepes és kisméretarányú állami topográfiai térképek	MH Geoinformációs Szolgálat és HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Kft. http://www.honvedelem.hu/szervezet/mh_geosz	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Nyugdíj-biztosítási nyilvántartás (Az adatkezelésért a Központi Nyugdíjnyilvántartó és Informatikai Igazgatóság (ONYF) a felelős.)	kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet Az adatkezelésért a Központi Nyugdíjnyilvántartó és Informatikai Igazgatóság (ONYF) a felelős.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
Egészségbiztosítási nyilvántartás (Az adatkezelésért az OEP a felelős. http://www.oep.hu/portal/page?_pageid=34,12980076&_dad=portal&_schema=PORTAL	kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartása (1992. évi LXVI. törvény alapján)	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (276/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet) http://www.nyilvantarto.hu/hu/kozerdeku_adatok_feladatok	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Központi útiokmány-nyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala lásd még: http://www.bmbah.hu/content.php?id=166	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Szabálysértési nyilvántartási rendszer (21/2012. (IV. 13.) BM rendelet)	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala http://ejegyzet.hu/obh/szabalysertes/lecke3_lap4.html	teljes adatfeldolgozás	kötelező

A nyilvántartás megnevezése (adatkezelő megnevezése)	Adatfeldolgozó	Az adatfeldolgozó által végzett adatfeldolgozás köre	Az adatfeldolgozó igénybevételeinek jellege
Közúti közlekedési nyilvántartás (1999. évi LXXXIV. törvény)	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala http://www.nkh.hu/kepzes/nyilvantart/Lapok/default.aspx	teljes adatfeldolgozás	kötelező
A Magyar igazolvány és a Magyar hozzátartozói igazolvány tulajdonosainak nyilvántartása	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Kulturális örökségvédelmi nyilvántartás	Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.	elektronikus adatfeldolgozás	kötelező
A Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kezelt adóhatósági és vámhatósági adatok nyilvántartása (NAV)	Pillér Pénzügyi és Számítástechnikai Kft.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
A Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kezelt, a előző pont alá nem tartozó adatok nyilvántartása (NAV)	Pillér Pénzügyi és Számítástechnikai Kft.	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
Cégnyilvántartás (KIM, 47/2007. (X. 20.) IRM rendelet)	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala http://www.e-cegjegyzek.hu/index.html	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Központi idegenrendészeti nyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala és Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet lásd még: http://www.migrinfo.hu/_adatbazisok_listaja_m56hu.html	teljes adatfeldolgozás	kötelező
A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által kezelt nyilvántartási rendszerek (2007. évi XVII. törvény)	kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet	teljes adatfeldolgozás	az adatkezelő döntésétől függő
N.SIS (Schengeni Információs Rendszer nemzeti alrendszere)	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala lásd még: http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/jl0010_hu.htm	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Kötvénynyilvántartás	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező

A nyilvántartás megnevezése (adatkezelő megnevezése)	Adatfeldolgozó	Az adatfeldolgozó által végzett adatfeldolgozás köre	Az adatfeldolgozó igénybevételenek jellege
Az egyéni vállalkozók nyilvántartása (2009. évi CXV. törvény)	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala https://www.nyilvantarto.hu/evig/LekAdoszamAlapjan.action	teljes adatfeldolgozás	kötelező
Bűnügyi nyilvántartási rendszer (2009. évi XLVII. törvény alapján)	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala	teljes adatfeldolgozás	kötelező

7.2. Speciális nyilvántartások

Egyes nyilvántartások nem tartoznak a tipikus közigazgatási adatbázisok közé, feladatuk nem a közigazgatás alapfeladataihoz kapcsolódik, mégis funkciójukat tekintve illeszkednek a fent megismert rendszerhez. Ezen adatbázisok feladata elsődlegesen a tájékoztatás, illetve az információk olyan rendszerét tartalmazzák, amelyek hozzájárulnak a közigazgatás szervezéséhez.

magyarország.hu

Nem klasszikus értelemben vett nyilvántartás, mégis meg kell említeni, mint ügyintézési, tájékoztatási és navigációs pontot. A közigazgatási ügyek leírásának és ismertetésének széleskörű tárháza, így joggal nevezhetjük a központi szolgáltatások nyilvántartásának. A magyarország.hu-ról részletesen lásd: E-közigazgatás modul.

Nemzeti Jogszabálytár (NJT)

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény iktatta be a NJT-t, részletes szabályait a Nemzeti Jogszabálytárról szóló 338/2011. (XII.29.) Korm. rendelet tartalmazza. Célja a hatályos jogszabályok elérhetőségének biztosítása, az állampolgárok tájékozódásának lehetővé tétele. A jogszabálytárat bárki ingyenesen veheti igénybe.

Központi Statisztikai Hivatal - Tájékoztatási adatbázis

A tájékozdási adatbázis feladata, hogy a lakosság számára hozzáférést biztosítson a KSH szabadon felhasználható adataihoz. Népeség, népmozgalom, gazdasági ágazatok, környezet, társadalom, területi statisztika és általános gazdasági mutatók témakörökben kereshetők az adatok.

Az Európai Unió adatbázisai

A nemzeti nyilvántartásokhoz hasonlóan az Európai Unió nyilvántartásai is fontos szerepet töltenek be a hazai közigazgatásban. Az EU jogalkotási tevékenységének megismerését biztosító EURLex és PreLex adatbázisok, vagy az Eurstat statisztikai nyilvántartása az azonos funkciót betöltő nemzeti adatbázisokhoz hasonlóan segíti a tájékoztatást, akárcsak az EU általános információs portálja, az europa.eu.

Önellenőrző kérdések

1. Nevezzen meg három nyilvántartást, amely a nemzeti adatvagyon körébe tartozik!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jellemezően milyen feladatot látnak el a speciális nyilvántartások?

.....